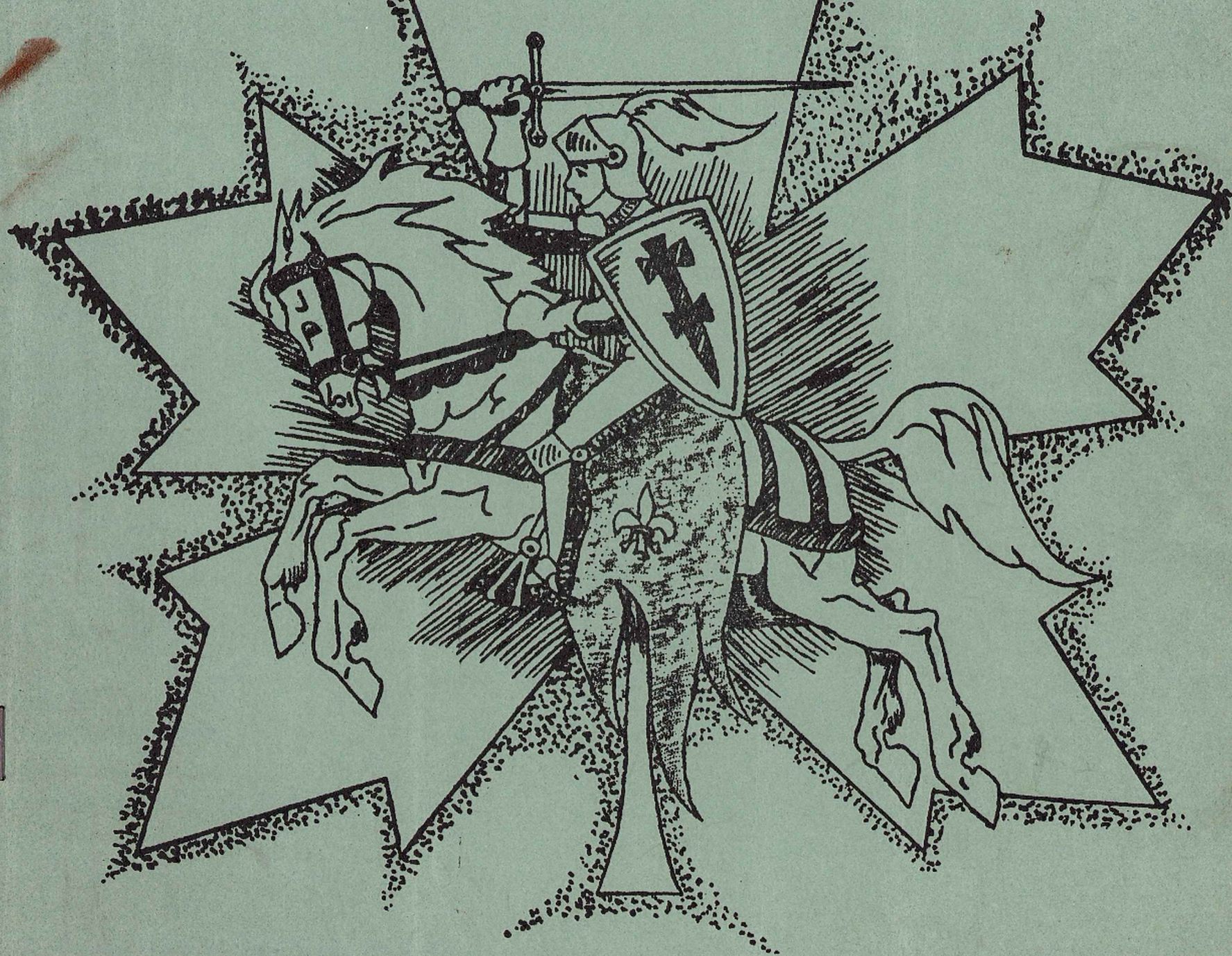

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

8

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 50 Montreal, liepos - July mėn., 1946 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale.

Prenumerata Metams:	Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$1.00	Canada \$1.00
Užsieny 1.50	Other Countries 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec.
Canada.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa"

T O L I N U O T Ē V Y N Ē S

Toli nuo tēvynēs, toli nuo savų
Sunku man krutinēj, klaiku neramu;

Nerimsta širdis, nes ji lauks visada

Kada, o, tēvynē, pašauksi! Kada?..

Ir dienā ir naktī, nemiela čionai,

Nēra čia ramumo minūtei vienai . . .

Ir mintys man blaškos balandžiais baltais,

Kad Lietuvā, brangią sapnuos tematā . . .

Kada, o, kada prablaivēs mums dangus?

Kada vēl sugriš tai, kas miela, brangu?

Kada, kaip širdis, Lietuva bus arti?

Kada pasibaigs nedalia šī karti?

Tikiu, mes sugrišim! . . . Ateis ta diena!

Tēvynē, kaip saulē . . . Ji mums - amžina . . .

Tegu nors dainelē jon skris per marias,

Kol laimē ir laisvę širdis vēl suras . . .

P. B.

VISUOMENINIO DARBO BARE

Per pusterčios dešimties laisvo gyvenimo metų lietuvių tauta sukūrė palyginamai labai daug medžiaginių ir dvasinių vertybių. Šiandien net nesuprantama, iš kur ji visam tam semėsi tiek energijos. Atsakymas tera vienas: nepalauiamas ir nenuilstamas visų tautiečių darbas ir milziniska tautos kūrybinė energija, kurios ir ne visai palankios darbo sąlygos nepajėge sumazinti.

Visus mūsų tautos sukurtus turtus pavertus darbo vienetais ir juos susumavus, gausis milziniska suma, kuri ir yra mūsų gyvybingumo įrodymas ir pagrindinis kapitalas, kurio procentais mes šiandien gyvename ir remiame savo laisvės sauksmą.

Nepriklausomoj Lietuvoj į visuomeninį darbą buvo įsijungę veik visi inteligentai, dalyvaudami ištisoje eilėje visuomeninių organizacijų; sunku jas visas greitomis suskaiciuoti bei suminėti asmenis, kurie su dideliu pasišventimu nešė jų vadovavimo našta, nors darbo sąlygos gal ne visada buvo geros.

Su džiaugsmu tenka konstatuoti, kad visuomeninio darbo tradicijos yra tęsiamos ir ištremime. Daugelis mūsų visuomenininkų ir ištremime nenuleido rankų, bet dar su didesniu aktyvumu prisitaikė prie pakitėjusių sąlygų.

Visuomeninio darbo pasisekimas daugiausia priklauso nuo mokėjimo nutolti nuo savo asmens reikalų ir nuo to, kiek paaukojama laiko ir jėgų bendriems reikalams. Turint galvoj, kad už visuomeninį darbą materialiskai neatlyginama, tai tikro visuomenininko veikla tegali būti paremta tauriu idealizmu. Visuomeninio darbo rezultatai dažnai pasirodo ne staiga, o tik po ilgesnės metų eilės, todėl visuomenininkui lieka vieningas moralinis atlyginimas matyti naudą, kurią jo triusas atnese tautai ar valstybei.

Svarbiausia sąlyga visuomeniniam darbui yra pozityvus ir aktingas visos visuomenės nusiteikimas. Šio pozityvumo dažniausiai ir pasigendama. Labai dažnai naujos mintys susilaukia arba didelio bendruomenės skepticizmo, arba kartais net ir pasipriesinimo. Galima būtų suminėti istisą eilę Lietuvos visuomeninių organizacijų, kurių darbo pradžia visuomenė priėmė labai šaltai, tačiau kelių pasišventusių atkaklumu jų darbas buvo tęsiamas ir vėliau atnese daug naudos.

Pas mus dauguma yra linkę kritikuoti dirbančiuosius arba pasyviai viską sekti, o mažai yra norinčių aktyviai paremti visuomeninę veiklą.

Neretai kolonijų gyvenime parodoma daug aktyvumo ir susidomėjimo, kol išrenkama kurios nors organizacijos vadovybė, bet vėliau belieka tik kritika, kartais įgaunanti net piktoką formą.

I visuomeninį darbą parpastai įsijungia asmenys, turi skirtingą galvojimo būdą ir įvairius politinius įsitikinimus. Pasiekti bendradarbiavimui, kuris reikalingas visuomeniniam darbui, yra ypatingai svarbu, kad bendradarbiai mokėtų pagerbti vieni kitų įsitikinimus ir bendrąją tikslą pastatyti aukščiau savo grupinių ar politinių įsitikinimų.

Ne paslaptis, kad atskiros politinės grupės visada nori turėti didesnę ar mažesnę savo įtaką į visuomenines organizacijas. Tai nėra smerktina, nes tai natūralus kovingumo padarinys. Tačiau ta kova turi būti vedama kultūringumo ribose. Visuomeniniame darbe, kuris skiriamas tautos labui, turi būti sklandus sugyvenimas. Čia privalo būti parenkami asmenys, kurie turi davinių tam darbui vadovauti, o ne bazuotis siaurais sroviniais interesais.

Skaudy, kai prieš vieno ar kito vadovaujamo organo rinkimus yra paleidžiamos smeiztų ir prasimanymų tirados, siekiančios sumazinti vieno ar kito kandidato populiarumą. Daroma atranka žmonių, žiurint vien jų priklausomumo politinei grupei, o visai nevertinamas jų darbas. Be abejo, tokie reiškiniai užnuodią darbo nuotaiką, žudo visuomenininko energiją ir rodo nepriaugimą demokratiniam gyvenimui.

Dar skaudžiau stebėti, kad ir kai kuriose mūsų jaunimo visuomeninėse organizacijose, turinciose tarptautinį apolitinį pobūdį, nerandama sutarimo, ir skaldomas darbas vien dėl atskirų asmenų skirtingo politinio nusistatymo. Toks reiškinys ne tik trukdo darbą, bet ir kenkia pačios organizacijos orumui. Tai vyksta vien dėl to, kad laužomi visuomeninio darbo pagrindai: einant į visuomeninį darbą reikia palikti už durų savo grupinius ar partinius interesus ir dirbti ranka rankon su visais, kurie nuosirdžiai aukojasi šios organizacijos idealams ir su atsidavimu jai dirba.

Neužmirštinas visuomeniniame darbe bendruomenės narių drausmingumas ir mokėjimas savo nuomonę viesai ir deramu laiku pareikšti. Užkulisinė veikla ir slaptos intrigos yra dideli visuomeninio darbo nuodai.

Reikia laukti, kad bendruomenės nariai, įsisamoningę visuomeninio darbo dėsnius ir demokratijos principus, parodys daugiau iniciatyvos ir aktingumo įvairiose visuomeninio darbo srityse.

- J. D. -

SUDIEV TĖVYNĖS VANDENYS!

Gražus ir masinantis buvo šis tėviškėje pavasaris ir giedri vasaros pradžia. Taip gražu, rodos, tik mūsų tėvyneje būti tegali. Žaliuoja miškai ir pievos, darželiai pilni įvairiaspalvių gėlių, aplink švelni tylą, tik neramiai sniokste Baltija, lyg ką negero nujausdama – turbūt turėjo atslinkti netikėta ir stipri audra.

Praleidę kelioliką gražių dienų smėlėtome pajūryje, sugrįžome į Kauną. Bet nebėtokius visus radome, kokius palikome. Daugelio susirūpinę veidai, aiskus nervingumas, kaž kaip ir mus paveikė. Audra kyla iš rytų... Mums svetimi žmonės grąšina mūsų saliai! Argi vėl palikti baisioje nežinioje, būti pavergtam, nuzemintam, atskirtam nuo artimųjų, gal ir gyvybės netekti... Oi ne... bet kur kaip?

Audra pakilo greičiau, negu galima buvo tikėtis.

Nespėję nė su namiškiais atsisveikinti ir juos, gal paskutinių kartą, pamatyti, pasikrovėme savo reikalingiausius daiktus į mūsų mažąjį burlaivį "Daiva", pakėlėme bures ir, tyliai, mintimis, atsisveikinę su klubo prieplauka paėmėme kursą į vakarus.

Paskutinią kartą žvelgėme į Kauną saulei leidžiantis, o vaizdas tikrai buvo zavintis. Baltuojoje mūrai, apsylięti raugtančios saulės, didingai iskilę į viršų bažnyčių bokštai ir svarūs, paslaidėję prisiglaudę nameliai, sudarė puikų miesto paveikslą, kuris buvo įstatytas į žalius aimus.

Taip! – paliekame tą mieląjį miestą, tą autrąją sostinę, kur mes išaugome ir sutvirtėjome. Ar kada grįšime? Ir griūvesiuose butų ne taip sunku gyventi, kad tik savo žemę po kojomis jaustumėme.

Mūsų baltoji "Daiva", lengvo pietryčių vėjalio stumiama, lengvai bėgo pirmyn. Pamazu slenka krantai, jau daug kartų lankyti. Gražiai išsitempusios bures, aukštai stiebe plėvėsuojuojantis vimpilas, priminė tuos laikus, kada tų gražių pastatų buvo raizomi tamsieji mūsų tėvynės vandenys.

Nebesigirdės lietuviškų komandų, nebeskambės dainos ir juokai, tik baltosios zuvėdros, nepažįstamu ir svetimų žmonių nugąsdintos ir prikeltos iš ramaus miego, lakios bailiai klykaudamos, po niūrius vandenius.

Ir taip dienomis buriuodami, kartais ir naktimis, kartais ilsėdamies ant šieno daržinėse, kartais, kur nors, saugioje vietoje palapinėje, dažnai pusalkani, išvydome vieną gražų rytą Kursių maria.

*) Trikampė vėliavėlė.

Atsimenu, koki nepalyginamą išpūdį padarė jos man pirmą kartą prieš kelioliką metų. Mes plūduriuojame ramioje ir placioje Rusnės tek-mėja, o šonais lygūs, žemi ir žaliuojantys krantai. Ir čia kursą paimda-vome tiesiai į vakarus, o vėliau keisdavome į siaurę, bet šį kartą plau-kiame neįprastai – į pietų vakarus. Tiesiai, prieš mūsų akis, issidrie-kusi didžiulė mėlynoji lanka, lengvo pietų vėjalio supaujame, saulės spindulių nuserta. Ten, tolumoje vakaruose, lengvoje ūkanoje, vos išžiū-rimi Neringos kapų bruožai.

Nepaprasta nuotaika buvo mus apėmusi, sėdėjome tylūs ir susimastę. Argi jau paskutinią kartą bėga mūsų baltieji pastatai mielausiais tevynės vandenimis, ar ne mes būsime iš paskutiniųjų, kurie nuleisime žemyn bran-giają trispalvę ir tuo laikinai užversime jauno, besikuriančio lietuviško laivyno istorijos lapą. Kiek drąsių vyrų, kurie darbais kurė tą istoriją šiandien guli mėlynajame, nežinomame kapinyne, be kryžių, be paminklų ir be atminimo. Jie nebuvo vadinami didvyriais, nes tai buvo jų pareiga. Kietas ir nedekingas jureivio likimas.

O juk dar taip neseniai buvo laikas, kada rinkdavosi į mūsų Bal-tijos uostą sunkiai prikrauti iš tolimųjų už jurių, su visokiausiomis ge-rybėmis frachteriai, arba grįžtancios iš sunkių regatų, su pergales vim-pilais stiebuose, jachtų flotėlės. Visi prisiglausdavo ramiam uoste, kuri saugojo, besikurianti, mūsų jauna jūrinė pajėga. Smagu būdavo matyti besisukancios į jūrą, tautos nuveiktą darbą ir judrumą, kas jautesi mūsų vartuose į pasaulį.

Mūsų mintis sudramstė prošali praplaukias transporto laivas su kariais ant bordo. Persimetę su draugu vienu antru žodžiu, nuleisdami ir vėl pakeldami vėliavą, pasveikinome praplaukiantį. O mūsų "Daiva", lengvai pasvirus į kairįjį bordą, rįždamą savo priekiu vandenį, bėgo vis tolyn

Ohoy, sukis per štagą,
Ner' arti svyturių!
Tikėk, – rytojus žada,
Dar dangelių audrų

Ir taip vienodai ir paprastai praėjo diena, užslinko vakaras ir naktis. Mes buvome vėjų dievaitės globoje ir tikėjome, jog ji nepagaile-mums gero vėjo ir sekmes. Naktį, kurią laiką supomes be vėjo; tada gerejo mes stebuklingais nakties vaizdais ant vandens, kurie nepalyginamai pa-trauklesni, negu sausumoje. Visiška tyla, beribeje tolimas zvaigždžių pasaulis, o aplink bekraste, nykstanti tamsoje lyguma.

Neužilgo, pagavę lengvą vėjalį, kuris kad ir nepastoviai išpus-davo bures, bet matomai stiprėjo, telieskuojant į "Daivos" šones lengvom bangelėms, begome į tamsią naktį.

Po permainingų vėjų, bangų blaškymo, po nemigo nakties, įbėgome į mažą zvejų uostą, jau svetimoje salyje, kur turime palikti baltąją "Daivą" ir vėl tolyn jau sausuma, o kur? – nesvarbu!

Taip išklydome į pasaulį, tuščiomis rankomis, bet nesugniužo mumyse tvirta valia ir tikėjimas į sviesesnę ateitį.

- St. Br. -

GEGUTĖ IR MOTUTĖ

Gražaus pavasario vakarą žaliame sodne
Kukavo liudnai grazioji raiboji gegutė,
O samanotos bakuzės seklycios palangej
Dejavo ir verke griaudžiai senoji motutė.

Gegutė - seselė, ko taip širdgėlingai kukuoji,
Kas ardo tavo sirdelės ir laisvės ramybę,
Juk rodos vertinga tau saulės, maisto, pastogės,
O gerasirdžiai lietuviai tau prietelnigi girioj ir sodne?!

Nors laisvės, maisto, balselio ir pastogės girių
Man nepasykstejo tikrai geroji Dievo Apvaizda,
Bet štai atsiriogline iš Sibiro nekviesti burliokai
Iskirto sodnus - girias, isdraskė lizdus, išgaudė paukšteliu....

Motutė senglvėlė, o kam gi tu taip dejuoji:
Ar liūdi savo jaunystės dienelių, ar kad tavo
Senatvės sunkioji našta prislėgė jau pečius.
Raukslemis veida, o geltonas kasas sidabru padabino?!

Oi ne, visai ne! Man negaila nė rūtų vainiko,
Nė jaunystės dienų, tik man gaila labai to visko,
Kas dedas šiandien nuo amžių negirdėto Tėvyneį brangioj,
Kadaise milžinų žemeį, garsioj - laisvoj Lietuvoj!

Štai isibrovė neprašyti žiaurieji ruskiai - kacapai
Is už Uralo, Sibiro kalnų, laukinių tyrėlaukių,
Pamynė po kojų, viską sumaisė su juoda zeme,
Kas buvo per amžius lietuvio sirdžiai, sielai meilu ir brangu.

Jie atėmė laisvę mums, kaip paukšteliai girios,
Jie Dievą isvarė is kaimo seklycių ir visos Lietuvos,
Jie suardė godžius derlingus ir miestus puosnius,
Jie isdraskė seimas, isteigdami didžius valkatų burius.

Ve, mano vienas sūnelis tolimoj Amerikoį,
Kitas gi su seima isveztas bado mirciai į Sibirą,
Tretysis, begelbstantų gyvybę, Vokietijon atsidūrė,
O vienturtė dukrėlė ziauri komisarai pasigrobo....

Kaip gegutė raiboji kukuoja - dejuoja vyšnių sodne
 Iš didžios sielvartos, taip ir as jai skausmingai pritardama
 Griausiuos, verkiu čia per kiauras naktis ir dienas,
 Juk abi esame motinos, abiejų tame yra lygūs jausmai.

Neverkite jūs abi, Lietuvos girių ir kaimų šeimininkės
 Jūsų širdgelos bylą jau svarsto kruopščiai Apvaizda danguje:
 Ji atzeldnis sodnus - girias, atstatys sodžius, miestus,
 Išvarys iš Tėvynės neprasytus svečius - mūsų krasto priešus.

Atstatys dar gražiau sugriautas bažnyčias, abrozuotas seklyčias,
 Juk Marija Ausros Vartuos, Sv. Kazimieras Vilniuje - budi nuolatos...
 Jinai sugrąžins jūsų abiejų išsklaidytus pasaulyje vaikus,
 Ir neuzilgo bus vel dziugi amžinai ir laisva NEMARI LIETUVA!

Lietuvos Baltasis Vytis -

(Kun. S.J. Vembrė.)

PAĖTIS LIETUVOJE (L.A.I.C.)

Švietimas, bažnyčia ir kultūrinis gyvenimas.

Aukštosios Mokyklos. Universitetai Vilniuje ir Kaune, Vilniaus Pedago-
 ginis Institutas, Vilniaus Meno Akademija, Kauno Kunigų Seminarija, Ze-
 mes Ukio Akademija (dabar Kaune), Kauno ir Vilniaus Konservatorijos.

Išvardintose mokyklose mokosi per 5,000 studentų. Jų tarpe 65%
 merginų. I ir II kurso vyrai nuo saukimo į kariuomenę neatleidžiami.
 Tautybėmis studentija skirstosi: 95% lietuvių ir 5% svetimtų (Lietuvos rusai, žydų likučiai, rusų karininkų vaikai, likučiai lenkų).

Vilniaus universitete veikia 7 fakultetai: ekonominis, teisių,
 istorijos-filologijos, fizikos-matematikos, chemijos, medicinos ir miškų
 Kauno universitete 3 - medicinos, statybos ir istorijos-filologijos.
 Destomoji kalba universitetuose lietuvių. Visiems studentams privalomi:
 Marksizmo-Leninizmo pagrindai (4 val. savaitėje), Tėvynės karas (1941-1944)
 rusų kalba, karinis parengimas. Komjaunimas lietuvių studentų tarpe
 pasisekimo neturi. Komjaunimo gretose svetimtų. Lietuvių studentų
 tarpe solidarumas didelis. Leninizmo-Stalinizmo linkmei prižiūreti, iš
 Maskvos yra atsiųsti specialūs "politrukai", prarektorais auklėjimo
reikalams vadinamieji. Prie Vilniaus universiteto tokiu prarektoriumi
 paskirtas rusas Malkov.

Malkov, kas 3-ia, 4-a diena, šaukia profesorių susirinkimus, kurie trun-
 ka 2-3 valandas. Anot Malkov, profesoriai sovietų valdžiai nedėkingi.
 Geromis maisto kortelėmis aprūpinti, vis dėlto esą labai pasyvūs. Ne-
 raso politinių straipsnių, neveda politinės agitacijos, neprisideda prie
 socialistinio rungtyniavimo.

Mokslas universitetuose nemokamas. Visi studentai gauna stipendijas: I ir II kurso - 160 rublių mėnesiui; vyresniųjų kursų - 185 rub. mėn. Studentų dalis gyvena bendrabučiuose. Gauna šiltus ir su elektros šviesa kambarius, už kuriuos reikia mokėti 10 rublių mėn. Apskritai paėmus, studento gyvenimo sąlygos yra sunkios. Studentų valgyklose maistas labai menkas. Kas gyvena privačiai (tokių yra 60%) dažnai neturi kuro, elektros šviesos. Tenka mokytis šaltame kambaryje, naudojant "koptilką" (savo darbo lempa, be stiklo). Kas svarbiausia, ramiai miegoti negalima: kiekvienu momentu gali pasibelsti į duris! Studentai dainuoja savo mėgiamą dainelę:

"Fortuna, esu ubagas, apleidai tu mane

Tų visų sunkumų nepaisant, studentija noriai mokosi ir per solidarumą daug ką nugali.

- Vidurinės, pradžios mokyklos, vaikų darželiai: Veikia gimnazijos, progimnazijos, ekonomines mokyklos, mokytojų seminarijos, amatų mokyklos, pradžios mokyklos, vaikų darželiai. Lyginant su 1943 metais, jų skaičius mažesnis. Didelis trukumas mokytojų, patalpų, mokslo priemonių (miestai sugriauti, uzsilikusios patalpos uzimtos kariuomenės ir istaigu). Rusų vidurinių mokyklų Lietuvoje, kol kas, nėra. Rusai turi Vilniuje ir Kaune pradžios mokyklas. Visose vidurinėse mokyklose dėstomas Stalino konstitucija.

- Bažnyčia: tiek tikybos, tiek antireligines propagandos laisvė. Pamaldos laikomos sena tvarka. Lankytojų labai daug. Kauno igulos Baznyčioje šventadieniais laikomos ketverios Šv. Misios. Kiekviena kartą baznyčia buna pilna. Vilniuje, Šv. Jono Baznyčioje, per Šv. Mišias žmonės nesutelpa. Po pamaldų Šv. Jono Baznyčioje, tradicija virtusių papročiu, visuomet giedamas Lietuvos Himnas (kaip Lietuvos giesmė). Baznycios turi stiprius chorus. Dažnai kviečiami giedoti operos solistai. Kaune jėzuitų baznyčioje buvo suruostas baznytinės muzikos koncertas. Jame dalyvavo operos solistai, choras, muzikai.

Nors Lietuvos dvasiškija ir turi tam tikrų materialių lengvatų, kita prasme ji yra gerokai suvaržyta. Yra suimtų kunigų. Buvo net vienas teismas dviejų kunigų Kauno kino "Forum" saleje. Katalikiskoji spauda Lietuvoje uždrausta. Karo kapelionai panaikinti. Rusams Lietuvą 1944 metais užėmus, Vilkaviškio, Telsių, Panevezio, Kaišiadorių ir Vilniaus vyskupai buvo sveiki, gyvi. Bolševikai įsėskojė vyskupo Brizgį. Vilniuje tebera vysk. Reinys. Lenkų kunigų seminariją Vilniuje uždarius, (ją uždare NKVD; anot jų seminarijoje slapstesi lenkų PAK karininkai). Vysk. Jalbrzykowski išvaziavo į Lenkiją (gyvena Baltstogeje).

- Spauda, laikraščiai: "Tiesa"..... Vilniaus dienraštis
 "Tarybu Lietuva"..... Kauno dienraštis
 "Sovietskaja Litva"..... Vilniaus dienraštis
 (rusų kalba)
 "Valstiečių Laikraštis"....., išeina kas 10 diena.
 "Jaunimo Gretos"..... Metrastis, išeina nereguliariai.
 "Naujoji Kuryba"..... literatūros žurnalas.

Atskiri provincijos miestai kaip Telšiai, Panevėžys ir t.t. irgi turi savo dienraščius, bet tai vietinio pobūdžio periodika ir, paprastai, kaur ir Vilniaus ji nepasiekia. Knygos leidžiamos, pirmoje eileje, komunistinio, propagandinio turinio. Pav. VKP(b) istorijos vadovėliai, Stalino konstitucija, Stalinas apie dialektinį ir istorinį materializmą. Tiesa, šiuo metu spausdinama E. Sruogos parašyta knyga "Dievų Miškas". Tai 400 puslapių dydžio veikalas, aprasantis Stutthofio koncentracijos stovyklos gyvenimą.

- Teatras: Vilniuje veikia tik drama. Vaidylos teatras sujungtas su Valstybinių. Vilniaus teatro artistai: Chadaravičius, Juodytė, Jukna, Kernagis, Čepaitis, Blynaitė, Mironaitė, Knapkytė, Siparis, Kanopka, Jurkunas.

Statomi veikalai: Viltis, Vyšnių sodas, Rusų žmonės.
Vilniuje veikia "Liaudies Ansamblis" vadovaujamas Švedo.
Kaune veikia opera, opereta, drama, baletas.
Operos solistai: Petrauskas, Kucingis, Mazeika, Sodeika, Stasiunas, Gu-
 tauskas, Jasaitytė, Staskeviciute (nusipelnusi LTSR artistė), Mielasytė.
Statomos operos: Faustas, Rigoletto, Traviata, Pajacai, Tosca, Eugenijus
 Onieginas, Sevilijos Kirpejas.
Solistai opereteje: Kudobaitis, Andrejevas.
Statomos Operetos: Vestuvės Malinovkoje, Linksmoji Našlė.
Dramos artistai: Kubertavičius, Kubertavičienė, Petraitis-Mackevičius,
 Dineika, J. Petrauskas.
Statomi veikalai: Liaudies Sunus, Revizorius (Gogolio).
Baleto artistai: Juozapaitytė, Kelbauskas, Sabaliauskaitė.
Statomi veikalai: Sužadėtinė.

- Kinai: Vilniuje veikia 3 kinai: Adria, Casino ir Heliąs. Kaune veiki visi. Filmos propagandinės. Kartais pasitaiko amerikoniškos.

II. Lietuvos kaimas, miestai

Rytų Lietuva mažiau nukentėjo už jos vakarinę dalį. Ypač nualintos tos Lietuvos dalys kur buvo kiek apsistojęs frontas. Kolchozus Lietuvoje tik užsimota steigti. Kol kas jų dar nėra. Ypač "sovchozai". Tai nusavinti didesni ūkiai, dvarai, kurių savininkai išbėgo. Sovchozus valdo valdzios paskirti valdytojai.

- Žemės reforma. Iš esmės ta pati ką ir 1940-1941 metais. Neliečiamoji norma teoretiniai nepasikeitė: 30 Ha (apie 75 akrai). Bet tik teoretiniai. Praktikoje tokie savininkai pravydžiuojami "buožemis" ir iš jų nuosavybės, prireikus, labai dažnai iskerpami keli hektarai aprupinti bežemiams ar mažžemiams.

Ypatingo noro imti žemę bežemiai nerodo. Tam yra daug priežasčių: politinis rytojaus netikrumas (nieks netiki sovietai Europoje ilgai išsilaikysią), neturėjimas padargų, gyvulių, sėklos ir t.t.

- Pyliavos: mokamos notura: javais, mėsa, pienu-sviestu, kiaušiniais, avių vilna, pasaru (šienų-dobilais) nuo ariamos žemės Ha, karvių, vistų skaičiaus.

- Normos: iki 5 ariamos žemės Ha, už kiekvieną Ha reikia mokėti 50 kg. grūdų. Virš 10 Ha (iki 15) už kiekvieną Ha mokama 70 kg. grūdų ir t.t.

Pieno norma: nuo karvės 160 litrų į metus.

Mažžemiai dar šiaip-taip pajegia išsimokėti. Vienok, didesnius, stambesnius ukius stengiamasi pyliavom sulikviduoti.

Kas pyliavų laiku neatiduoda, atvažiuoja su mašinom, javus iškulia, paima, o patį ukininką nuteisia. Yra neapsetų plotų. Jaučiamas didelis trukumas arklių ir vyrų-artojų (daug sunobilizuotų, daug išėjo į miskus, daug pabėgo į vakarų Europą). Dažnai pasitaiko, kad koks turingesnis ukininkas, negalėdamas savo jėgom laukų apsėti, ukių meta ir pats važiuoja į koki miestą gyventi.

Dalis pyliavų skiriam miestų gyventojams maitinti, dalis - raudonajai armijai.

- Lietuvos miestai smarkiai apgriauti: iš Vilkaviškio, Šakių, Raseinių, galima sakyti, liko tik pavadinimas (sugriauta 95%), Klaipėda - 75% Šauliai - 80%, Vilnius - 30%.

Maziausia nukentejo Kaunas: sudaro sveiko miesto išpuolį. Kaune sugriauti: Geležinkelio stotis (dabar pastatytas laikinas barakas). Elektros stotis, Vailokaicio namas, Teisingumo Ministerijos pastatas (sudegintas iš vidaus), Technikos Fakulteto Rumai Aleksote (sudeginti iš vidaus) Maisto fabrikas apgriautas. Taip pat apgriauti "Metalų" ir "Drobes" fabrikai. Visi tiltai buvo sugriauti. Šiandien jau atstatyti.

Vilniaus miestas maziau nukentejo nuo bombardavimo, daugiau nuo gaisrų. Vokiečiai sistemingai degindavo kiekvieną namą, iš kurio pastebedavo lenkų partizano suvį. Sudeginti Pasto Rumai, visi 3 didieji viesbuciai (Georges, Europa ir Grand Hotel), Karininkų Ramovė, Elysiumas, Elektros stotis. Vokiečių gatvės, nuo Rotušės iki Domininkonų gatvės, desinioji pusė visa nušluota. Didžioji gatvė, nuo Kazimiero bažnyčios iki Savičiaus gatvės, sudeginta. Basanavičiaus ir Algirdo gatvių rajonai smarkiai apgriauti. Geležinkelio stoties rajonas sudegintas. Visi tiltai išsprogdinti. Kai-kurie jau pataisyti.

Aušros Vartai, Katedra ir šiaip bažnyčios nesugriautos. Kai-kurių numusti kryžiai, kupolai. Išliko sveiki ir Vilniaus universiteto rumai. Taip pat stovi Geležinkelio stotis, Geležinkelių Valdybos Rumai, Napoleono, Ligonijų Kasų, Teismo (dabar NKVD) ir Filharmonijos Rumai.

Ozeskienės aikštėje palaidotas sovietų generolas Černiachovskis, prie kurio paminklo dieną-naktį stovi sargyba (carinės Rusijos laikų pavyzdžių, kai prie įvairių didvyrių paminklų taip pat buvo laikoma sargyba). Ozeskienės aikštė dabar vadinama Černiachovskio vardu.

- Vilniaus ir Kauno gatvės neapšviestos. Ne visi namai turi elektros šviesą. Tiekama šrove labai silpna. Vietomis tiekama iš specialių traukinių. Neturėdami elektros šviesos, žmonės degina taip vadinamas "koptilkas". Vaikšioti leidžiama per visą naktį, nors ta "privilegija" žmonės mažai naudoja (atsizvelgiant į siaucianti banditizmą). Jei einama į teatrą ar kiną - tai buriais. Sakysim, išėjus iš spektaklio, prie teatro durų girdėti: "Kas į Antkalnį, kas į Žveryną". Mat, viena gryzti būtų per daug rizikinga.

Susisiekimai miestuose palaikomas vežikais, nors ir tų labai mažai esama. Vilniuje ir Kaune pasirodė vienas-kitas autobusas. Traukiniai kursuoja. Geležinkelio važiuoti anksčiau buvo reikalingi specialūs, rusų kalba rasyti leidimai. Dabar tų leidimų nereikalinga. Sakysime, važiuojant iš Vilniaus į Kauną, užtenka nusipirkti už 18 rublių bilietą ir po 5 valandų esi Kaune (atstumas apie 60 mylių). Taip pat, galima nukeliauti ir su karisku sunkvežimiu: tokia kelionė kainuoja 80 rublių.

III. Mityba.

Kaimo gyventojai maitinasi savais produktais. Miestuose įvesta kortelių sistema. Kortelių esti 4 rūšys: (kategorijos)

I- kategorijos kortelės gauna: komisarai, aukstieji pareigūnai. Mėnesinė norma: 10 kg. mėsos, 4 kg. taukų, 2 kg. cukraus, atskiros normos gerimams, rukalams, manufakturai, avalynei ir t.t.

II- kategorijos kortelės gauna: universitetų rektoriai, prorektorai, dekanai, pilni profesoriai, pirmos eilės artistai, menininkai, rasytojai. Mėnesinė norma: 6 kg. mėsos, 2 kg. taukų, 1 kg. cukraus. Taip pat atskiros normos kitiems reikmenims.

III- kategorijos kortelės gauna: studentai, darbininkai, tarnautojai, Mėnesinė norma: 1,8 kg. mėsos arba sovietiškos žuvies, 0,4 kg. taukų, 0,4 kg. cukraus, 100 stiklų cigarečių. Duonos duodama 0,6 kg. į dieną.

IV- kategorijos kortelės gauna: išlaikytiniai ir nedirbantieji, (seimininkės, seneliai, vaikai). Mėnesinė norma: 1 kg. mėsos, 0,2 kg. cukraus, 0,2 kg. taukų. Duonos norma (dienai): 0,3 kg.

Produktų normos išduodamos pilnumoje.

Apskritai paėmus, bado Lietuvoje nėra. Sunkiai, žinoma, tiems, kurie gauna trečios ir ketvirtos kategorijos kortelės. Tiems reikia prisipirkinėti juodajame turguje. Bet ten brangu, o žmonės pinigų neturi.

Daugiausia, žinoma, nukenčia darbininkai. Jie tai ir yra tie nuskriaustieji (III- kategorijos kortelės). Suprantama, dabartinė santvarka jie nusivylę galutinai.

Visur rašoma, šaukiama, skelbiama esą darbininkai ir valstiečiai nuo eksploatatorių išvaduoti, patys valdosi. Tuom tarpu, laikomi pusbadžiu.

IV. Lietuvos pramonė ir prekyba

Pramonė smarkiai nukentėjo. Besitraukiantieji vokiečiai daug fabrikų išsprogdino, daug įrengimų išsivežė. Tuom tarpu, Lietuvoje veikia: Cukraus fabrikas Panevėžyje (Pavencio ir Marjampolės cukraus fabrikai taisomi). Kauno "Audiniai", Kauno alaus bravoras "Ragutis", likerų fabrikas "Stumbras", Vilniaus alaus bravoras "Tauras", Vilniaus popirosų fabrikas, Kauno mielių fabrikas.

Visur jaučiamas didelis trukumas inžinierių, technikų, kvalifikuotų darbininkų.

- Prekyba: suvalstybinta - nacionalizuota. Prekės parduodamos pagal orderius, valstybinės parduotuvės (Rusijoje vadinami raspredieliteliais). Šalia valstybinės prekybos leista smulki privati prekyba. Atsiranda privacios krautuvės, daugiausia maisto produktų. Tų krautuvių skaičius, bei jų pajėgumas reguliuojamas mokesčiais ta prasme, kad jei kuri privati krautuvelė perdaug iskyla, ją stangiamasi suzlugdyti mokesčiais. Veikia prekyvietės - "tolkuckos". Jose galima gauti visko, imamai iki amerikoniškų batų, konservų ir t.t. (registato rusų kareiviai). Is viso, turguje pasiula didele, paklausa maza. Mat, mazas pinigų kiekis apyvartoje. Bolsevikams Lietuvą uzemus, buvo išleistas įsakymas visas markes sunęsti į bankus. Jokių kompensacijų rusiškais pinigais išmokama nebuvo. Dabartinės algos vidutiniskai išneša 300-500 rublių mėnesiui. Labai dideli išskaitymai. Bankai žmonėms paskolų neduoda. Bet mokesčiams išreikalaus vartoja visokių priemonių.

Juodosios (rusų terminologija "laisvosios") prekyvietės kainos 1946 metų sausio galo duomenimis (1 kg. lygus 2,2 lb.)

1 kg. sviesto	140-160 rb.	1 litras degtinės	250 rb.
1 kg. lašinių	100-120 rb.		(valdiška Kaina: 112 rb)
1 kg. desros	70-120 rb.	1/4 likerio	90 rb.
1 kg. cukraus	90 rb.	1 kub. metras malkų ...	300 rb.
1 kg. juodos duonos	15 rb.	Vyriška eilute ... nuo	2000 iki 7000
10 kiaušinių	40-50 rb.	1 pora vyriškų pusbacių ..	nuo 1000 iki 1500 rublių.
1 litras pieno	20 rb.	1 metras pamušalo	300 rb.
1 kg. grietinės ...	50-70 rb.		
20 stukų sigarečių	10 rb.		

Vilniuje yra dvi reprezentacinės valstybinės krautuvės, kur prekės parduodamos spekuliatyvinėmis (juodojo turgaus) kaimomis. Tokias krautuves sovietų sąjungoje gali turėti tik respublikų sostinės. Viena krautuvelė laiko maisto produktus, kita - manufaktūrą. Ten prekią pasirinkimas didelis.

Apskritai imame, dviem kainų mastams egzistuojant, (valdiškas ir juodos prekyvietės), galimybės įvairios rusies suktybėms ir spekuliacijai labai didelės.

Tos progos visur plačiai naudojamos.

V. Lietuvos gyventojai.

Gyventojų skaičius Lietuvoje žymiai sumažėjęs. Be to, ir santykis tautybėmis žymiai pasikeitęs: daug išbėgo, daug išvežė, daug mobilizavo, kiti miskuose, daug nusluotų nuo žemės paviršiaus.

- Kiniški lietuviai. Taip vadinami į Vilnių ir Kauną atgabenti rusai. Vilniuje jų esą apie 70 - 80,000. Kaune apie 30,000.

Medininkuose susirinko apie 13,000 partizanų (kiti išbėgiojo). Jie buvo rusų tankų apsupti, nuginkluoti ir išvežti į Kalugą miško darbams.

(*) Štai ką apie tuos dalinius pasakė gegužės-birželio mėn. USA viešėjęs lenkų generolas Bor-Komarowski: "Pavyzdžiui, 27-a lenkų teritorinė divizija didvyriškai ir garbingai kovėsi Volyneje, mūsų daliniai vedė per galės musius už Vilnių, jį 1944 m. liepos mėn. užgrobdami, kovėsi Rytų Galicijoje, Lvove, taip pat Baltstogės ir Liublino apskrityse. Apie siuos mūsų teritorines kariuomenes dalinių didvyriškus žygius sovietų propagandos arba visai buvo nutylėta, arba kreditas už juos, kaip pa Vilniaus atvejuje, tendencingai ir melagingai buvo atiduotas lietuviškiems partizanams.....

Dabartinių metų Vilniaus krašte lenkų partizanų, iš viso, nėra. Mat, lenkams issievakuvavus, partizanai neteko atramos taškų. Stipresni lenkų partizanų daliniai tebeveikia Augustavo miškuose, Baltstogės bei Gardino apylinkėse.

IX. Rusų priespaudos aparatas.

NKVD, NKGB, pasieniečiai (NKVD sudėtinė dalis). Šios instancijos, pagal Maskvos direktyvas, tvarko visą Lietuvos politinį ir visuomeninį gyvenimą.

Saugumo eilėse dominuoja svetimtaliai, daugiausia rusai. Lietuvių nedaug. Saugumo kariuomenė (NKVD daliniai) pasiskirsčiusi pagal didesnius centrus, miestus. Mazesniuose miesteliuose, provincijoje, kur veikia partizanai. NKVD-čių, iš viso, nėra. Ten jie pasirodo pagal reikalą ir tik didesniais būriais.

Suėmimų, tardymų ir kankinimų metodai panašūs kaip 1940-1941 metais.

Tik dabar areštavimai pravedami sistemiščiau.

Apytikriai žinoma, kad nuo rusų atėjimo (1944 m.) iki 1946 metų sausio vidurio (taigi, per 18 mėnesių) okupantas suėmė ir išvežė per 50,000 lietuvių.

Suimtieji daugumeje vežami į šiaurines arktikos sritis (Komi, Archangels ir t.t.). Deportuotųjų gyvenimo sąlygos nežmoniškos.

Deportuotiems padėti iš Lietuvos galima siuntinėti po 100 rublių kas mėnesis. Siuntiniai priimami tik Maskvoje.

Masinių suėmimų okupantas dabar nepraktikuoja: areštai eina pavieniu.

Stambesni suėmimai buvo 1945 metų žiemą, kai gyventojams išdavinejo sovietiskus pasus. Tuo laiku buvo baugu užėti net pas pažystamus, nes suimtojo asmens bute NKVD-iai, kartais, laukdavo savaitėmis.

Kiekviename žingsnyje gatvėse tikrindavo dokumentus. Reikalaudavo trijų dalykų: paso, darbo pažymėjimo ir nuo kariuomenės atleidimo liudymo.

Itartinus sulaikydavo ir nusivesdavo į tardymo punktus, kurių dabar netrūksta nei Vilniuje, nei Kaune.

Šalia skaitlingų kankinimo tetodų, sovietų tardytojai dabar praktikuoja vieną naują metodą: tai kankinimas dežeje. Tardomas uždaromas į specialiai padarytą dėžę. Dėžės dydis toks, kad uždarytas negali nei atsistoti, nei į šonus pajudėti. Taip ir turi stovėti lengvai sulenktomis kojomis. Taip išlaiko, pusantros dvi paras.

Tardymo metu (tas kartais tęsiasi keleta savaičių) net maisto produktų suimtiems nevalia įteikti.

Prie politinių bylų gynimo advokatai teismuose prileidžiami. Nors tas praktiškos reikšmės neturi: sprendžiamąjį žodį turi rusų prokuroras. Bendrai paėmus, okupantas suimineja tautiniai susipratusi elementą, jaunesniojo amžiaus vyrus, moteris ir inteligentus.

Apie išbėgusius stengiamasi iš viso nekalbėti. Chorai, per iskilmingus minejimus, greta kitų Maskvos patvirtintų dainelių, verčiami dainuoti:

"Negriš ta diena kur praėjo
Ir Upės neplauks atgalios.
Išbego gauja prispaudėjų
Is teviskes mūsų žalios ..."

Gyventojų nuotaikos: Lietuviai laukia karo. Visi įsitikine, kad taip trukti ilgai negali, padėtis turi pasikeisti. Iš viso, Lietuvoje daug asarų, nelaimių, baimės. Laimingų šeimų (kurių visi nariai būtų namie) veik nėra. Ar tai išbego, ar išvežtas, ar miske, ar paimtas į raudonąją armiją. Likę namiskiai dažnai nežino savųjų likimo. Apie išbėgusius į vakarus žinoma tik tiek, kad kurie išliko gyvi, gerai aprupinti maistu ir nenuplyšę.

Gryžtantieji iš vakarų į Lietuvą nukreipiami į Gardino "filtracijos punktą". Ten jie turi atlikti "ispazintį" nuo pat gimimo dienos. Tikroveje, tie žmonės, dažniausiai, keliauja ne į Lietuvą, o į plačiąją Sovietų Sąjungą darbams.

X. Raudonoji Armija, lietuviški daliniai.

Į Lietuvą atėjusi raudonoji kariuomenė su gyventojais elgėsi kiek švelniau nei Rytprusiuose ar Vokietijoje. Masinio meterų isprievartavimo nebuvo. Buvo tik pavieniai atsitikimai. Pirmų skaidinių kariai daug kam atėmė laikrodžius, ziedus, dviračius. Frontui kur-nors apsistojus, mobilizuodavo vyrus ir moteris darbams prie aerodromų ar apkasams kasti. Dažnai būdavo galima atsipirkti už degtinę. Vėliau buvo paskelbta mobilizacija 1926-1946 saukimams. Nuo mobilizacijos buvo atleidžiami: III, IV ir V kurso studentai, mokytojai, bažnyčių tarnai, artistai, ansamblių dalyviai-mėgininkai. Ukininkai slapstydavosi palei namus, į saukimo punktus nestodavo. NKVD daliniai juos gaudydavo. Daug lietuvių patrauke į muskus. Sugautus rinkdavo Vilniuje bei Kaune, vėliau gabendavo į Rusiją apmokymui. Po trumpo apmokymo siųsdavo į frontą. Šalia rusiskųjų dalinių, per Lietuvą, vakarop, zygiavo "16-ji Lietuviška Divizija". Jai stovint ties Šauliais buvo kalbama apie Gen. V. Karvelį. Bet vėliau, ties Klaipėda, jai vadovavo jau Gen. A. Urbsas. Gen. V. Vitkauskas minimas deštant Maskvoje vienoje karo mokykloje. 1946 metais vasarą, 16-ai "Lietuviškai Divizijai" Vilniuje buvo suruoštas iskilmingas sutikimas. Daug karininkų rusų, net leitenantų laipsnyje. II kurso studentus iš armijos demobilizavo. Rusų kariuomenės Vilniuje ir Kaune neperdaugiausia, vien pravažiuojantieji elementai. Kiek daugiau kariuomenės yra Klaipėdos krašte (Šiluteje, Pagėgiuose, kur išliko daugiau pastatų), kur dažnai sutalpinami poilsiai iš Vokietijos atitraukti daliniai.

Tiek rusų kareiviai, tiek karininkai karo nenori. Bet, iš kitos pusės, juos vilioja kitų valstybių turtai bei laisvas elgesys su moterimis. Progai pasitaikius ką-nors pavogti, jos niekuomet nepraleidžia. Iš Vokietijos grįžtantieji kariai ypatingai didžiuojasi pasigrobę vaikų vežimėli. Jų supratimu yra tai patogus lagaminas "ant ratukų". Kariuomenės karininkai, bei NKVD-iai, privaciuose kalbose dažnai pasisako esą jiems sunkiau susitvarkyti su anglais. Prancūzai, girdi, jau palinkę į jų pusę, o amerikiečiai ir patys pas save praves reikalingas "reformas".

Bendrai, rusų kariuomenė drausmingumu nepasižymi. Pasitaiko, kad koks girtas kareivis apstumdo karininką ir lieka nenubaustas. Kareivių, bei karininkų tarpe, po senovei, paplitę skoliojimasis turtin-gu rusiškų keiksmų repertuaru.

Dabartiniai Lietuvos didvyriai: Leit. Bernotenas (nepriklausomybės laikais, berods, buvo kariuomenėje puskarininkiu) ir partizane Marija Melnikaitė (besitraukiantieji vokiečiai prie Zarasų susaudė).

LIETUVOS PARTIZANŲ DAINA.

Iš Lietuvos neseniai parvykęs asmuo mums perdavė transkripciją Lietuvos partizanų dainuojamos dainos. Ši daina, isisenejimo keliu, užsiliko dar nuo vokiečių okupacijos laikais pogrindžio vestos kovos.

-1-

-2-

Palinko liepa šalia kelio
Pravirko motina sena
Sūneli, Tėvyne tave šaukia
Ir vel laisva bus Lietuva

O, jeigu mirsiu už Tėvyne
Už brangų vardą mūsų šalies
Mergaitė, papuoški mano kapą
Baltais akacijos žiedais.
ir t.t.

Šią dainą šiandien dainuoja Lietuvos jaunuomenė namuose, traukiniuose, pobuvuose ir t.t.

Visiems Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo Skyriams

P r a n e š i m a s .

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo Seimas šaukiamas 1946 metų rugsėjo-September 2d. New Yorke.

Pagal BALF įstatus, kiekvienas Skyrius turi teisę rinkti ir siųsti į Seimą po vieną atstovą nuo 25 narių, užsimokejusių savo mokesčius. Kiekvienas Skyrius, nežiūrint savo narių skaičiaus, turi teisę siųsti vieną atstovą.

Visi BALF Skyriai prašomi išrinkti atstovus ir pasirūpinti, kad jie atvyktų į Seimą, kurs bus labai svarbus. Jame dalyvaus pirm. kun. Dr. Juozas B. Koncius, kuris bus tik ką grįžęs iš Europos. Jei savo darbų Seimas negalės užbaigti rugsėjo 2d., jis galės būti pratęstas rugsėjo 3 d.

Išrinkus atstovą, reikia tuojau pranešti Centro Sekretorei. Paskutine pranešimo apie atstovų išrinkimą diena yra rugpiucio-August 19.

Seimo posėdžių vieta ir darbotvarkė bus pranešta vėliau.

Nuoširdžiai kviečiame visus BALF Skyrius gyvai susidomėti Seimu, rinkti atstovus, laiku pranešti išrinktųjų atstovų vardus ir paruoti naudingų sumanymų, kurie pagelbėtų lietuvių salpos darbe.

Iš anksto reiškiamo visiems Skyriams dėkingumo žodį už jų pastangas BALF Seimo pasisekimui užtikrinti.

BALF Direktorių Valdyba:

Vice-pirm. Nadas Rastenis, einas
Pirmininko pareigas.
Vice-pirm. Antanas A. Olis
Vice-pirm. Kun. Jonas Balkūnas
Vice-pirm. Vera J. Koliciene
Sekretore Nora Gugiene
Izdininkas Dr. Antanas Zymontas
Fin. Sekr. Antanas Žilinskas

LIETUVIŲ STUDENTŲ PADĖKA AMERIKOS LIETUVIAMS.

Lietuvių Studentų Centrinė Atstovybė Vokietijoje jaučia malonią pareigą padėkoti BALF'ui už teikiamą aukštąjį mokslą einanciai jaunumenei paramą. Dvieju su puse tūkstančių karo pasekoje atsidadurusių Vokietijoje Lietuvos Aukštųjų mokyklų klausytojų vardu, mes reiškiamo nuoširdią padėką Amerikos lietuviams, kurie per BALF'o organizaciją savo aukomis leidžia lietuviams-studentams-tremtiniais tęsti studijas.

Neturėdami jokių lėšų ir turto, lietuviai šiuo metu priklauso tiesioginiai nuo labdarinių organizacijų skiriamų pasalpų ir aukų. Jų negaudamas, daug jėgų ir pasisventimo rodo mūsų akademinis jaunimas, atsidadurty nepaprastai sunkioje materialinėje padėtyje ir to pasekoje turėty apleisti pasirinktas aukštąsias mokyklas. Džiaugdamiesi Amerikos lietuvių nuolat rodomu dėmesiu ir pastangomis duoti progos baigti didesniam lietuvių skaičiui aukštąjį mokslą, mes tikime, kad nebūsime apleisti ir ateityje. Visur jaučiamas praejęs karas, bet ypač sunkus jo padariniai Vokietijoje. Likimo nutremti į buvusio prieso žemę, lietuviai studentai gyvena sunkiose moralinėse ir materialinėse sąlygose. Tik viltis, kad broliai Naujame Pasaulyje jų nepamirs ir visomis galimomis priemonėmis jiems padės, leidžia ramiau sutikti kiekvieną rytojaus dieną.

Nepaprastai įvertindami Tamstų rūpestį ir pasitikėjimą, laukiame tos dienos, kada galėsime kiekvienas savo specialybėje dirbti tautai ir žmonijai naudingą darbą ir bent tuo atsilyginti visiems mums padėjusiems sunkioje vargo dienoje.

Mes prašome perduoti mūsų širdingą padėką visiems aukotojams, nepamirštantiems priverstinai atskirtų nuo savo krašto Lietuvos vaikų.

Lietuvių Studentų Vokietijoje

Centrinis Komitetas

NAUJA POPIEŽIAUS AUKA LIETUVIAMS

Kun. Dr. Juozas B. Koncius, BALF pirmininkas, šiuo metu esąs Šveicarijoje, praneša BALF istaigai, kad Popiežius Pijus XII šiomis dienomis nuo karo nukentėjusiems lietuviams paaukojo 34,800 sveicary frankų.

Tai jau kelinta stambi Jo Šventenybės auka lietuviams sušelpiti.

Kanados Lietuvių Centro Tarybos syarbiame susirinkime,
21 d., liepos tapo priimta ši rezolucija:

RESOLUTIONS

The following Resolutions were adopted at the Mass Meeting held on the Twenty-first day of July, 1946, at the LITHUANIAN PARISH HALL, Montreal Canada, under the auspices of the Lithuanian League of Canada:

WHEREAS the Atlantic Charter is accepted in the Declaration of the United Nations as a set of principles guiding the post-war policies of the Democracies, and the People of Canada, the United Kingdom and the United States are in complete agreement with these commitments of their Governments, with full faith in the realization of these commitments;
and

WHEREAS the Governments of Canada, the United Kingdom and the United States, continuing to stand by the principle of the rule of reason, of justice in the relations between nations, unequivocally condemned, in its statement of July 23, 1940, the intervention of a great power in the domestic concerns of its weaker neighbor-nations, and never recognised the lawless aggression perpetrated by devious processes, to wit: the use of threats and compulsion; the ill disguise of farcical "elections" at the point of a million of Red Army bayonets; the invalid "resolutions of joining membership in the Soviet Union" by self-styled puppet "people's representatives", including in their number the ranking diplomatic Soviet officials transformed into delegates of the overrun countries where hitherto they had represented the Government of the Soviet Union; and the promise of the right of secession from the Union, contained in the Stalin Constitution; and

WHEREAS the sovereign People of Lithuania reaffirmed their original Declaration of Independence.

WHEREAS the Government of the Soviet Union is a signatory of the Declaration of the United Nations and, by a separate treaty with Great Britain in May, 1942, renounced any intention of territorial aggrandizement and interference in the domestic affairs of a liberated Europe, in line with Premier Stalin's statement of May 1, 1942, in which he disowned a purpose to conquer any foreign territories or people or to impose his country's "will and a Slavonic regime on the other enslaved people of Europe who expect help" from the United Nations; and

NOW, therefore,

BE IT RESOLVED that we appeal to the Governments of the United Nations to admit the Republics of Lithuania, Latvia and Estonia into full membership in the family of the United Nations; and

BE IT FURTHER RESOLVED that we demand that the Soviet Union immediately withdraw its armed forces of occupation and its administrative apparatus from the Baltic States, Lithuania, Latvia and Estonia; and

BE IT FURTHER RESOLVED that in order to give untrammelled opportunity for self-expression, to prevent any repetition of predatory temptations to victimize the Baltic peoples, and to preclude any misrepresentation of the will of the self-determining sovereign peoples of Lithuania, Latvia and Estonia; and

BE IT FINALLY RESOLVED that copies of these Resolutions be printed and mailed to the Prime Ministers and Presidents of the Peace Conference, to the Delegates of all nations at the Conference, the Secretaries of State, to the resident Ambassadors and Envoys of the United Nations; to Legations and Consulates, and to the Press.

President: Antanas Navickas.

Secretary: Leonas Gudas.

Lithuanian League of Canada
6642 - 3rd. Ave., Rosemount, Montreal, Que.

TORONTO ŽINIOS

Toronto Tarybos Skyriaus Valdyba, turėjo posėdį ir nutarė pasiųsti atitinkama rašta "Taikos Konferencijos" pirmininkui ir Kanados Ministeriui pirmininkui. Abu raštai pasiųsti į Paryžių.

Tame pačiame posėdyje paašškėjo kad iš Anglijos gauta nemažai brošiūrų "The Missing Countries", kurių jau nemažai išplatinta.

Buvo taipgi kalbėta ir "N. L." reikalu ir apsistota prie kai kurių rekomandacijų.

.

TORONTO LIETUVIŲ DALYVAVIMAS HAMILTONO PARODOJE.

Daugelis Kanados Lietuvių, kurie skaito "Naujienas" beabejonės pastebėjo aprasymus apie Lietuvių dalyvavimą toje parodoje, bet kadangi kai kurie "N. L." skaitytojai neturi progos "Naujienas" skaityti tad su tais Lietuviais nors trumpais vaizdais pasidalinsime.

Toronto Lietuviai buvo sudarę specialų komitetą tai parodai ruošti. Tą specialų komitetą sudarė 6 Toronto Lietuvių draugijų atstovai būtent: nuo Tarybos Skyriaus J. Pilkauskienė, nuo Šv. Jonų Paelpinės Draugijos P. Daukienė, nuo C.C.F. E. Frenzelienė, nuo Parapijos A. Matjošaitytė, nuo Dainos Grupės O. Indrelienė, nuo S.L.A. 236 Kuopos G. Yokubynaite.

Komiteto narės dirbo sunkiai, bet kai darbą užbaigė tai galėjo pasidžiaugti! Jų darbas buvo netik gražus bet ir nepaprastai vertingas lietuvių tautai! Komiteto pasidarbavimu buvo suruosta lietuviškų rankdarbių parodėlė kuri susidėjo iš įvairių audinių, mezginių, medžio drožinių, įvairių ir gražių nuotraukų su lietuviškais tradiciniais kryžiais ir bendrai su gražiausiais Lietuvos vaizdais!

Secretary: Leonas Gidas.

Lithuanian League of Canada
6648 - 374 Ave., Rosemont, Montreal, Que.

reprezentavo "Lietuva" kur tik reikėjo. Ta garbe atiteko panelei Ednai Ivaskeviciutei, Toronte gimusiai ir augusiai Lietuvaitei kuri labai gražiai Lietuvius reprezentavo. P-le Edna turi malonų ir svelnų soprano balsą kuri visuomet publiką užkariauja - taip buvo ir Hamiltone.

"Aušros Choras" davė savo programą laike tos parodos penktadienio vakare 5 d., liepos. Chorą ant scenos išvedė "Miss Lithuania". Žmonės kurie klausėsi chorą dainuojant sako kad "Aušros Choras" tikrai gražiai dainavo, o mergaitės visos pasipuošę gražiais ilgais tautiniais rubais puikiai atrodė. Man pačiam teko choristų eilėse būti, aš to gražaus vaizdo neturėjau progos matyti. Chorui padainavus pirmą dalį seke mūsų Lietuvaitei solo. Ji padainavo dvi dainas ir po kiekvienai gago po bukieta gelijų. Antrą dainą dainuojant mūsų Edna labai vykusiai vaidino, kad netik publikai bet ir vyriausiems oficialams labai patiko ir už tai apart gelijų buvo daug plotų.

Bravo tau Edna kad mokėjai garbingai Lietuvius atstovauti!!!

Po "Miss Lithuania" solo buvo užkviesta ant scenos "Miss Canada" kuri pasisveikino su "Miss Lithuania" ir Aušros Choras dėl "Miss Canada" padainavo specialiai jos garbei vieną dainą.

Po to sekė įvairios fotografinės nuotraukos ir filmavimai.

Pradedant antrą programos dalį pirmiausia dainavo solo I. Užmeckienė jos dukrelei akompanuojant ir vėliau vel Aušros Choras padainavo keletą dainų ir užbaigė su "God Save the King". Chorui programą užbaigus ir vel buvo fotografuojamas ir filmuojamas choras.

Lietuvių programą pradėjo pasakydama trumpą prakalbėlę lietuviškai, specialaus komiteto pirmininke G. Yokybynaite, ji buvo atsakominga už visą tą kas buvo Hamiltone Lietuvių ruosta, ji dirbo sunkiai padedant kitoms komiteto narems.

Tas sunkus darbas davė gražių vaisių ir pakėlė Lietuvių vardą svejimauciu akyse. Tenka didelis kreditas specialiam Komitetui ir "Aušros Choriui".

AUŠROS CHORAS IDAINUOS REKORDUOSE.

Liepos 31 d., "Aušros Choras" yra užkviestas į Royal York Hotel Studiją idainuoti keletą dainų į rekordus.

Pakvietimas priimtas ir idainavimas bus atliktas. Taipgi tas pats choras yra užkviestas vel į Hamiltoną su dainomis kur bus filmuojami spalvuoti paveikslai. Tas bus 4 d., rugpiučio. Šiam pakvietimui yra statomas klausukas, kadangi nemažai choristų tuo laiku išvyksta atostogauti.

J. Yokubynas.

MONTREALO ŽINIOS

PUIKIAI PAVYKĘS PARENGIMAS

Birželio 16 d. Kanados Lietuvių Tarybos ruošta gegužynė (pikninkas) pavyko puikiai. Kadangi oras tą dieną pasitaikė gražus ir šiltas, kiekvienas norėjo pakviepuoti tyro oro, pasigerėti kvepiančiais pievu ziedais ir maloniam gamtos prieglobstijei su draugais smagiai laiką praleisti. Be to kiekvienam lietuviui buvo įdomu išgirsti, neseniai iš Europos atvykusi gerb. p. J. Savaičio, kuris specialiai tai dienai buvo atkvieistas pasakyti kalbą Montrealiečiams, todėl visi su nekantrumu laukė, jo pasirodant.

Programai prasidėjus K.L.T. pirmininkas A. Navickas pasakė įžanginę kalbą primindamas Lietuvių teises ir kovas už laisvę. Buvo paprašytas kalbėti vietinis parapijos klebonas kun. J. Bobinas ir dar kitas kunigas, mūsų parapijos klebono svečias, ant galo pakviestas tos dienos svečias kalbėtojas J. J. Savaitis. Gražia, taisyklinga, ir malonia lietuvių kalba svečias drąsiai ir atvirai reiškė savo mintis. Sunkias žiaurias mūsų tautos kančias po okupantu jungo atpasakojo labai vaizdžiai. Nei vieno okupanto neteisino, smerke lygiai abu, tiek vokiečių tiek rusų, nes abu skriaudė, išnaudojo ir nelaukė sau lygius žmones Lietuvius. Vokiečių net sunis buvo geriau užlaikomi, jie turėjo pieno korteles o neturėjo pieno Lietuvos vaikai.

Kalbėdamas apie komunistinę sistemą, kurioje jam teko gyventi pirmąjį rūsų okupacijoje, pareiškė kad komunizmas yra baisiai pavojinga ir užkrečiama liga, bet reikia tik pagyventi toje santvarkoje dvi ar tris savaites ir no komunizmo bus išsigydes. Daugiau niekada nehorės nei tos tvarkos nei tokios sistemos. Taip kalba žmogus pagyvenęs po komunistu jungu. Būtų labai gerai kurie trokšta komunistinės tvarkos šioje salyje, kad vaziuotu skubiai ten kur yra įvesta, tuomet patys patirtu gal tada nuo tos ligos arba kaip jie sako laisvės greitai išsigydytu.

Kalbėtojas pareiškė vilti kad Lietuviai išblaškyti po visą pasaulį grįš į laisvą Lietuvą ir vėl išnaudo ją atstatys.

Gerb. J. Savaitis ir jo graži iškalba Montrėaliečiams begalo patiko. Tą galėjo pastebėti pats kalbėtojas nes sakant kalbą daugel kartu buvo palydėtas gausiais delnų plojimais.

VYKSTA Į MEKSIKĄ.

Montrėaliečiams yra gerai žinoma kaip atsižymėjusi gabumais moksle Lietuvaite Monika Bendzaityte, kuri pasekmingai simet baige McGill Kolegija. Meksikos Konsolo yra pakviesta aplankyti Meksiką ir jai tenai patiks gales apsigyventi ir turės darbą uztikrintą.

P-lė Monika imdama bendro mokslo kursą kolegijoje, studijavo Ispanu kalbą ir buvo numatyta viena iš gabiausių toje srytyje.

Labai yra malonu kad jų parinktame žmonių skaičiuje pateko Lietuvaite. Toji ekskurciją į Meksiką, į kuria yra pakviesta Konsolo, p-lė Bendzaityte išvyksta autobosiu, ekskurcantams bus viskas apmokama.

Linkime kogeriausiu pasekmiu ateityje šiai laimingai Lietuvaitei.

SVEČIUOJASI SUV. VALSTIJOSE.

Kam nėra malonios atostogos ir kas jų nelaukia? Bet ne visi turi malonumą ir progą išvykti kur nors toliau iš savo gyvenimo vietos. Gražioji mūsų kolonijos Lietuvaite Julyte Leknickaite, šią kartą tapo laiminga, gavusi iš darbavietės porą savačių atostogų, išvyko į Chicagą pas savo mielus gimines.

Smagiu ir linksmū atostogū linkime Julytei.

Verdun kolonijos biznierių p. J. Staniuliai išvyko pas B.F. Spudžius į Brooklyn praleisti savo atostogas. Gerb. Staniuliai vazuoja automobilium tai su jais vyksta daugiau Lietuvių aplankyti savuosios ir draugus.

P. Petroniai ir Jurkštai aplankė Rochesteri ir laimingi sugryžo.

P. Jonikiai ir Mastavičiai sugryžo patenkyti iš S. V.

Energingas ir darbštus Vytauto Neprik. Klubo darbuotojas J. Bakanavičius, gydytojų patarant išvyko pailsetie ukyje ilgesniam laikui.

Linkime atgauti sveikatą, įgyti energiją ir vėl linknam gryžti į Montreala.

B. Spudienė iš Brooklyn N.Y. atvyko savaitei laiko, paviešėti p savo draugus. Ta pačia proga, dalyvavo vestuvėse paneles A. Palubinskaitės ir p- A. Maillos.

Gerb. B. Spudienė delegatė S.L.A. Seimo, apleidė Montrėalą skubėdama į Seimą.

- Agnė.

LANKĖSI SVEČIAI

Aplankė savo gimines, draugus ir pažįstamus visų mylimi svečiai:

K.O. Juškevičiai Rochester N.Y., P. Norkeliūnas, Rochester N.Y., P.P. Barniškiai, Chicago, Ill., B. Ambrasienė su dviem sūnais Edvartu Juozu ir duktere Onute, Merchantville N.J., Edvartas Bolius, Philadelphia Pa., O. Švitraitė, V. Švitra, M. Zukis su duktere Eleonora, Nanticoke Pa., M. Maiziečiūtė, Pittston Pa., P.M. Miliauskai (buvusi Brone Rausciūtė), Brockton Mass., J.M. Endzeliai, Worcester, Mass., O. Savičiunienė su dukrele Boston Mass., P. Alikoniai su duktere ir gantu Chicago Ill., J.J. Bunevičiai, Greenfield Mass., A. Broneika, Elizabeth N.J., Kun. Jonas Jutkevičius su broliu studentu, Worcester Mass., Kun. Švagzdys su Jėzaus Nukryžiuoto Sesutėms, Brockton Mass., Juozas Brazauskas su duktere ir sunum, Detroit Mich.

AUKŠTUJŲ MOKYKLŲ STUDENTAI

Pasekmingai užbaigė šimet D'ARCY MCGEE: E. Salalaitė, O. Bendžaitytė, J. Burbas.

Toliau tęsė savo pradėtas studijas, SIR GEORGE WILLIAM'S COLLEGE: A. Jokubauskaitė, A. Rugienius.

NORMAL SCHOOL: V. Vaupsas.

LOYOLA: J. Sudauskas

D'ARCY MCGEE: R. Kazenevičiūtė, V. Bagužis

CATHOLIC HIGH: J. Šilkauskas, J. Motuzas, P. Vaitekunas ir J. Vaitekunas.

MONTREAL HIGH: H. Reiteriūtė.

ST.AUGUSTINE CANTERBURY: 2nd. High E. Vaupšiūtė, E. Lukošūtė.

HOLY CROSS: 1st High S. Sudauskaitė.

.

Brangios rašytojos Marijos Aukštaitės, sūnelis Jonukas tapo nužudytas rusų Lietuvoje. Skaudi žinė ... kuria datyre motinos širdis. Jis žuvo, bet jo vardas pasiliko amžinai "Lietuvos Istorijoje" nes yra auka dėl išlaisvinimo mūsų mylimos Tėvynės.

Reiškiame savo nuoširdžę ir gilę užuojautą, šioj liudnoj valandoj; tėvelems ir brolelems.

Nors širdis skausmū suspausta, saulutė išleido savo spindulėli. Vyro sveikata daug pagerėjo. Didelis džiaugsmas šeimai ir visiems draugams. Sūnus Algirdas parvažiavo atostogų iš Marianapolės Seminarijos, pailsėjęs porą savačių gryzo atgal baigti mokslą.

Linkime geriausiu pasisekimū ir ištvermės atsiekti savo tikslą.

* * * * *

Viešėjosi Suv. Valstijose paš savuosios P. Trumpiene su sūnum. D. Norkeliunas su Kazimieru Norusevičiu. O. Vainienė. A.A. Računai.

* * * * *

Mirė 12 d. birželio Andrius Ambrazevičius 51 m. amžiaus, paėjo iš Kriauzių parapijos. Paliko didžiausiame nuliudime žmoną Marijoną Genevičiutę, seserį Marijoną Ramanauskienę, Lietuvoje brolių, Anglijoje seserį Oną, daugybę giminių ir draugų.

22 d. liepos eidamas gatve krito negyvas Pranas Namgaudis 65 m. amžiaus.

23 d. liepos staiga mirė A. Makauskiutė 22 m. amžiaus ji buvo našlė, jos pravarde po vyrų nerą zinomą. Paliko nuliudime tėvelius, sesutes, brolelius gimines ir draugus.

Visi buvo palaidoti per Šv. Kazimiero Lietuvių parapiją. Reiškia-
me gilią užuojautą visiems.

.

Sunkiai tapo sužeista Ona Jasiuniene, kuomet automobilius, kuriame ji važiavo susimuse su kitu automobilium. Dabar randasi Hôtel-Dieu ligoninė silpna, vien tik artimiems giminėms yra leista aplankyti.

Linkime kuogreiciausiai sustiprėti.

.

Apsivedė Jonas Gargasas su Jule Krukliute. Agnė Ferroni-Skyriute su P. Kardišausku. Anele Baltrusaiciute su M. Lefebvre.

.

- Skinkio Juozo, Šakiu.
- Morkūno Jurgio ir Juozo, Unčiskių km., Vabalninkų valsč.,
Biržų apskr.
- Baniulio, Balkunių km., Želsvos valsč., Ukmergės apskr.
- Butavičiutės Emilija. (Kazakevičienės)
- Kunkis Vilius.
- Augaičio Antano, Kuisių km., Tauragės apskr.
- Stulginsko Petro, Šakių km., Tauragės valsč.
- Petraičio Jono ir jo žmonos Agotos (Pilypaitės)
- Slivinsko Juozo.
- Rucevičienės Onos, (Slivinskaitės)
- Nevirauskaitės Agotos ir Nevirauskaitės (Skaigivis) Natalijo
Klepių km., Sintautų valsč., Šakių apskr.
- Kalau Aleksandro, Moriaikiai, Šakių apskr.
- Kalau Adelės, Bluviškiai, Šakių apskr.
- Valaičio Vinco, Raugaly km., Bublelių valsč. Šakių apskr.
- Guobū Mateušo ir Motiejaus, Obelupių km., Alvito valsč.,
Vilkaviskio apskr.
- Paškevičiutės (Mikonienės) Emilijos, Vabalninkų valsč.,
Biržų apskr.
- Rimšos Mykolo, Pašendinės km., Želsvos valsč., Ukmergės apskr.
- Šaučiulienės Marcelinos (Nomeikaitės) Anykščių ir jos dukters
Rozalijos Šaučiulytės.
- Suto Jono, Latvygalio km., Papilio valsč., Biržų apskr.
- Lukšo Tito, Ževeliškių km., Gelvonų valsč., Ukmergės apskr.
- Andriuno Jono, Kovelų km., Rokiškio valsč., ir apskr.
- Katelės Juozo ir Petro.
- Jatulio, Kriukų valsč., Šiaulių apskr.
- Vaitkus Leonas, Bakučių km., Raseinių valsč. ir apskr.
- Bendžaitienės Petrės, Smukučių km., Jurbarko valsč., Raseinių
Apsk.

- Vaitkuvienės Marijonos, (Plioninavičiutės) Kalnėnės km., Jurbarko valsč., Raseinių apskr.
- Lopšaičio Antanos ir Jeronimo, Rauktiškių km., Jurbarko valsč., Raseinių apskr.
- Lopšaitienės Onos ir Marijonos, Raseinių apskr.
- Nafthal Max, Klaipėdos miesto.
- Maurušaičio Andriaus.
- Klusų Domo, Stasio, Vinco, Gamėnų km., Papilės valsč., Šiaulių apskr.
- Joneliūno Petro, Alytaus apskr., Ježno valsč.,
- Goberio Miko, Kiduliu, Tauragės apskr.
- Varnienės Anelės (Pipiraitės) Desiukiškių vienkm., Utenos apskr., Anykščių valsč.,
- Bagdonu Antano ir Klemenso, Ivonių km., Utenos apskr., Debeikių valsč.,
- Boguchkio Juozo, Bibeliškių km., Mosėdžio valsč., Kretingos apskr.
- Kaminskienės Domicelės, Šidugių km., Skaudvilės valsč., Tauragės apskr.
- Andriušis Juozas, Pilviškių, Vilkaviškio apskr.
- Smilgytės (Kliaugienės) Jono Kliaugos, Biržų apskr.
- Račio Jono, Kedainių apskr.
- Mykolaičio vedusio Gudžinskaitę iš Kedainių. Apskr.
- Strikulio vedusio Gudžinskaitę iš Kedainių Apskr.
- Mitalo J. gyvenusio, Port Arthur, Ontario.
- Daukšo Prano, Kairinių km., Grinkiškio valsč., Kedainių apskr.
- Povilaičio Jono, Pašvenčių km., Jurbarko valsč., Raseinių Apskr.
- Prasčelytės Bronės, Kraunai.

Jieškantieji malonėkite atsišaukti į "N. L." administraciją.

Toronte nevedusiu vyrų surengtas balius davė gražaus pelno. Tas pelnas skirtas "N. L." žurnalo paremti. Gerbiamas P. Kairys prisiuntė 60 dolerių už ką širdingiausiai dėkuojame.

** ** ** ** **

"N. L." PRENUMERATOS

Atsinaujino P. Petronis \$3.00, K. Gegžnas, M. Milienė
M. Šaltenis, K. Bindokas is Montrėalo.

V. Treigys \$5.00, Simcoe Ont., J. Savičiunas \$3.00, Boston
Mass., T. Lukša, Hamilton Ont., B. Spudienė, Brooklyn N.Y., J. Luštke-
vičius, Fisher Home.

Ačiu visiems už paramą.

- Administracija -

P A J I E Š K O

- Reinartu Karoliaus, Alberto, Augusto, Augustės, Prapuolėnių
km., Kibartu valsč., Vilkaviskio Apskr.
- Grigo Stasio, Kubilėliu km., Bublėlių valsč., Šakių Apskr.
- Sargaučio Juozo, Panevežio.
- Apanavičiaus Juozo, Daugilaičių km., Kibartu valsč., Vilka-
viskio Apskr.
- Miniato Kazimiero, Raseinių Apskr.
- Rimkiutės Mortos

13830 ALLARD ST. WESTMONTGOMERY, ALA. 36107

ENGLISH SECTION

Editor Albert Norkeliunas.

EDITORIAL

It is very encouraging, that every year the number of Lithuanian students is rapidly increasing. Ten years ago, we could have counted those attending High Schools. We had no professionals, and the cultural development of our colony looked very dim. But an evolution has taken place so rapidly that it could be noticed. The untutored parents gradually saw the necessity of giving to their sons and daughters that which they themselves were in no position to receive... education. Today we can almost say, that we cannot count the number attending High Schools. Scores have already graduated from them. The number attending College with each new yearly addition is very encouraging. A number are college graduates and a few have already graduated in certain fields, having life-long careers ahead of them.

With an increasing number of our own Intelligentsia, the future of the whole Lithuanian colony of Montreal looks brighter. The training of present day youths in organizational leadership for more serious organizational work in the future. The cultural and social life of the colony will be much fuller and richer. In Literature, Music and Art, we will have better trained leaders and more support and a deeper appreciation among the people.

The youths of today have already awakened to the need of unity in action and one organization after another have been found for a number of years, most of them breaking up because of a lack of leadership and experience. But experience is obtained by effort, and the youths are certainly trying hard.

2830 ALLARD ST.

Tel. WELLINGTON 4277

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, dėl kurių uzdedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields).

Kiekvieną orderį pajemame iš namų ir pristatome į namus.

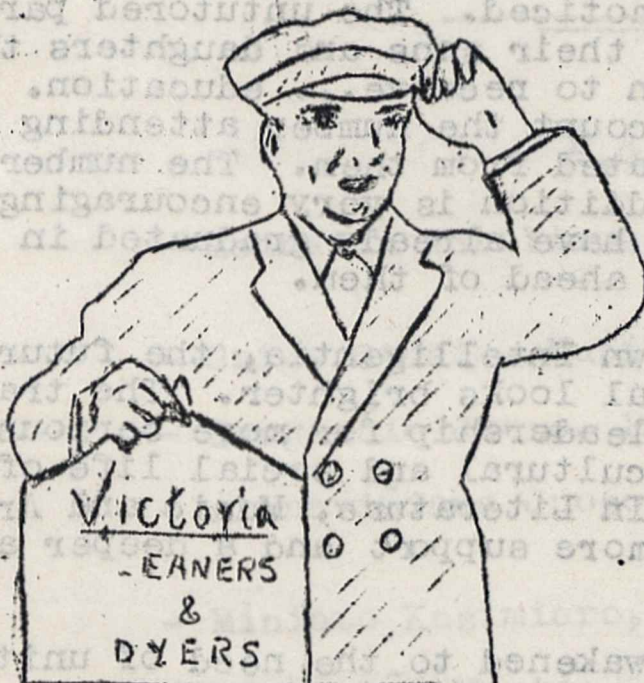
Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

su informacijomis, prašome kreiptis:

J. Kriaučeliūnas

A. Majauskas

Matulaitis.

I D A R B A

I darbą vieningą, į darbą brolau,
Jei nori gaut laisvę tėvynei ir sau!
Į darbą, jei narim, o broliai, visi
Matyt kad mūs tautai šviest, saulė šviesi.

I darbą sesute, skubek kiek gali,
Jei gintaro kraštą gerbi ir myli!
I darbą, sesutės ir broliai, skubiai,
Atminkim kad esam visi Lietuviai.

- 2 -
Juk mūsų tėvyne grobikų naguos;
Jei mes čia miegosim, kas ją išvaduos?
Mūs kraštas dabar tik kruva degesių,
O reik atstatyti valstybę iš jų.

Tat stokim į barą vardan Lietuvos,
Ir tęskime darbą vieningos kovos;
Te žino pasaulis, te girdi Maskva;
Nerimsim kol kils vėl laisva Lietuva!

- 3 -
Kovojo mūs bočiai, kovosim ir mes,
Lietuvys niekuomet vergijos nekę;
Nenorim jų mokslo, neseksim mes jų,
Nes nėra ko džiaugtis kultūra slavų.

Tat stokim į darbą ir dirbkim visi —
Kova už liuositybę nebus taip baisi.
Vienybėj galybė, galybėj valia —
Atgims mūsų kraštas sauleta galia!

J.S. Svyrunėlis

P. S. Šita graži ir patrijotiška poezija parašė J.S. Svyrunėlis
O muziką misram chorui rupestingai parase K. ŽIŽIUNAS
Daina yra graži, ir įdomi. Čia yra patalpinta puse dainos sugaidom —
O antra puse dainos seka šiaip, Sopranai ir altai dainuoja keturius barus,
O potam atsako tenorai ir bosai, o potam ima visas choras astuonius barus
ikipabaigai. Šia dainą turėtų įsigyti kiekvienas tėvynę mylintis choras.

I Darba

J.S. SVYRUNĖLIS

MIŠRAM CHORUI

K. ŽIŽIŪNAS

Allegro.

f

mf

1. I dar - ba vie - nin - gā, i dar - ba, bro - lau, Jei
 2. Juk mu - sų tė - vy - nė gro - bi - kų na - guos'; Jei
 3. Ko - vo - jo mūs bo - čiai, ko - vo - sim ir mes, Lie -

mf

1. no - ri gaut lai - svę tė - vy - nei ir sau!
 2. mes čia mie - go - sim kas jį iš - va - duos? Mūs
 3. -tu - vys nie - kuo - met ver - gi - jos ne - kes; Ne -

1. dar - ba, jei no - rim, o bro - liai, vi - si, Ma -
 2. kra - štas da - bar tik kru - va de - gė - sių, O
 3. -no - rim jų mok - slo, ne - sek - sim mes jų, Nes

p *mf*

1. -tyt kad mūs tau - tai šviest' sau - lė švie - si. I
 2. reik at - sta - ty - ti val - sty - bę iš jų. Tat
 3. nė - ra ko džiau - gtis kul - tu - ra sla - vų. Tat

